

II. BÖLÜM

ÖZEL/İKİLİ İLİŞKİLERDE ÂDÂB-I MUÂŞERET

Bilinmelidir ki bir toplum, nefislerindeki değiştirmedeği sürece Allah onlara lütfettiği nimeti azap ile değiştirmez! Allah, her şeyi işitir ve her şeyi bilir. Tıpkı Firavun ailesi ve onlardan öncekilerin tutumu gibi; onlar Rab'lerinin ayetlerini yalanladılar. Biz de günahları yüzünden onları helk ettik. Firavun ailesini de denizde boğduk. Onların hepsi de zalim idiler.”

(Enfal, 8/53, 54)

ÖZEL İLİŞKİLERDE ÂDÂB-I MUÂŞERET

Toplum fertlerden müteŐekkil sosyal bir kurumdur. Canlı bir organizmaya benzer; sürekli olarak geliŐip değişmeye, basitten mkemme doğru ilerlemeye müsaittir. Hatta vadesi dolduğu zaman yok olmaya mahkm bir canlı gibidir de. Zira varlığını ve diriliğini muhafaza eden değerlerini bozup tükettiği zaman¹ bir toplumun yok olması ne bir an geciktirilir, ne de öne alınabilir.² O sebeple Cenab-ı Hak m'minlere řu tavsiyede bulunmuŐtur:

“Ey iman edenler! Hep birlikte Allah'a ynelin ki, baŐarabilesiniz!”³ çünkü sosyal hayatın madd ve manev hastalıkları, tek baŐına bireyin çabasıyla değil; ancak toplumun yek vücut olup, birlikte gayret göstermesiyle sağlığa kavuŐur. Refah ve mutluluğu da yle...

¹ “Bir toplum kendini değiştirmedeği sürece, Allah da onların durumunu değiştirmez!” (Ra'd, 13/11); إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ. ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ; وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ. كَذَّابٌ آلَ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ. “Bilinmelidir ki bir toplum, nefislerindeki değiştirmedeği sürece Allah onlara lütfettiği nimeti azap ile değiştirmez! Allah, her şeyi işitir ve her şeyi bilir Tıpkı Firavun ailesi ve onlardan öncekilerin tutumu gibi; onlar Rab'lerinin ayetlerini yalanladılar. Biz de günahları yüzünden onları helk ettik. Firavun ailesini de denizde boğduk. Onların hepsi de zalim idiler.” (Enfal, 8/53, 54)

² “Her mmetin bir sonu vardır; sonları geldiğinde onlar ne bir an geri kalır ne de bir an önce giderler.” (Yunus, 10/49)

³ Nur, 24/31.

Biz bu bölümde, fertlerin birbirleriyle olan münâsebetleri, toplumun münâsebetini teşkil edeceği için sosyal hayatta tatbik edilmesi gereken muâşeret esaslarını, ferdin diğerleriyle olan ilişkileri içerisinde mülâhaza ettik ve bunların topluma yansımalarını, özel ilişkiler başlığı altında incelemeyi uygun gördük.

Allah'a ve Ahiret Gününe inananlar için ferdin özelindeki ilk ve en yüce varlık, hiç kuşkusuz, Allah Teâlâ'dır. İnsan, herkesle ilişkiyi kesse bile, mümkün değil ya, Yüce Rabbi ile ilişkisini kesemez. Zira onun insanlık değeri Rabbi ile ilişkisi ölçüsüncevidir. *“De ki, eğer dua- nız da olmazsa, Rabbim size neylesin; neyinize değer versin!”*⁴Kulun Allah'la ilişkisi, aynı zamanda hem Hz. Peygamber ile ilişkisini hem de toplumla ilişkilerini büyük ölçüde belirleyicidir. O sebeple biz, özel/ikili ilişkiler çerçevesine öncelikle Allah, sonra Hz. Peygamber, sonra da insanın hürmet etmek durumunda olduğu ebeveyni, öğretmenleri ve benzeri saygın kişiler ile birebir ilişkilerini bu bölümde incelemeyi uygun gördük. Konuya “Kulun Allah'a Yönelişlerinde Âdâb” ile başlayacağız.

⁴ Furkan, 25/77.